

Piše: Prof. dr Tomislav Brzaković

Fascinantni e-svet znanja

Nesumnjivo je i sigurno da razvoj tehnologije donosi takvu brzinu promena koju je nemoguće zaustaviti. Tehnološka otkrića obogaćuju svakodnevicu, pojednostavljuju administrativne postupke, menjaju proizvodne procese do te mere da već deceniju snažno utiču na strukturu radnih mesta. Da li je daleko dan kada će u nekim linijama zaposlene zameniti roboti – videćemo. Neka od dosadašnjih zanimanja već nestaju, dok nova nastaju ubrzanim tempom. Neka koja su do juče ličila na zanimanja iz naučno fantastičnih filmova, sada su potreba i realnost.

Jedan od primera koji to najbolje ilustruju jeste činjenica da je Uber potpisao ugovor sa renomiranim proizvođačem automobila Volvo da im u naredne tri godine isporuči 24.000 vozila modela XC90 SUV koje će opremiti najnovijom tehnologijom samo-vožnje. Drugim rečima, kao učesnici u saobraćaju, uskoro ćemo morati da se pripremimo na to da ćemo sretati neke od ovih automobila koji upravljaju „sami sobom“ i na našim ulicama. Nije li to doskora bio samo kadar iz SF filma?

Ako uzmemo u obzir da je jedan od ključnih faktora brzina, ne možemo da ne primetimo da je brzina promene i napretka trenutno najzastupljenija u sektoru finansija. Posmatrajući postojeći bankarski i finansijski sistem, jasno je da se već dugi niz godina ništa značajnije nije promenilo u bazi. Platne kartice postoje već četrdesetak godina, internet bankarstvo dvadeset, mobilno bankarstvo najmanje deset godina. Međutim, iako su usavršavanje i stalno doradivanje softvera koji koriste banke i druge finansijske institucije i dalje oslonjene na platforme i sisteme osnovane pre pedesetak godina, procesi i usluge su odavno prilagođeni savremenom korisniku. Finansijski tokovi su prepoznali i uveli brzinu kao neminovan faktor. Mentalna reakcija i momentalna transakcija usluge su koje korisnik očekuje, uz zaštićen i siguran proces.

Brzina promena za koje su nesumnjivo zaslužne inovacije u visokim tehnologijama i IT oblasti, stvorila je uslove za nastanak novih platformi ekosistema koji omogućavaju efikasnije, jeftinije i sigurnije odvijanje finansijskih transakcija. Primera radi, Blockchain tehnologija nastala je 2009. godine i nije bila značajnije primećena do pre dve godine kada je doživela početak ozbiljnijih istraživanja i neočekivano brz razvoj. Uslovlila je nastanak veoma velikog broja digitalnih „novčića“ (trenutno ih je više od 1300), koji nastoje da postignu što je moguće veću vrednost i zauzmu što bolju poziciju u predstojećem finansijskom, a samim tim i ekonomskom sistemu koji dolazi. Ove novonastale takozvane „kriptovalute“ ubrzano zauzimaju značajno mesto u sektoru finansija i ne mogu se više posmatrati kao tehnološki pokušaj, već kao ozbiljan tehnološki napredak u oblasti finansija i finansijskih transakcija. U prilog tome govori i činjenica da trenutno tržište kriptovaluta vredi više 586 milijardi američkih dolara.

Ipak, jedno od zanimljivijih pitanja je kako su se razvoj tehnologije i brzina protoka informacija odrazili na oblast obrazovanja i sticanja znanja. Ako je e-poslovanje uzelo primat u svim oblastima biznisa, onda je, moglo bi se jasno reći, obručeno prigrinjeno i u oblasti znanja. Nešto što je bilo nezamislivo do pre samo desetak godina, a to je direktna i trenutna razmena informacija s kraja na kraj planete, sada je realnost miliona ljudi. U svakoj sekundi, sa bilo koje tač-

ke na svetu, milioni korisnika su na mreži. Povezani su bez obzira na poreklo, godine, iskustvo, profesiju, zemlju u kojoj se u tom trenutku nalaze, vremensku zonu kojoj pripadaju. Mreža, ta doskora nezamisliva veza koja uvezuje nemeđljiv broj podataka, daje mogućnost pristupa svemu što čoveka zanima u milisekundi.

E-razmena znanja je jedna od ozbiljnih prednosti koje je brz tehnološki napredak doneo čovečanstvu. Brzina i dostupnost znanja u e-svetu su fascinantni. Bilo da su to grupe ljudi okupljene oko istih interesovanja, pojedinci koji razmenjuju utiske ili činjenice i podatke s kraja na kraj globusa, protok znanja može se meriti milijardama podataka razmenjenih u svakoj sekundi. Drugo što fascinira erudite, studente, naučnike, ljude željne saznanja jeste količina knjiga, naučnih radova, studija, literature kakvu je donedavno ne samo bilo nemoguće držati u svojoj kući, već je bilo i preskupo posedovati je, a koja je sada u svakom trenutku svima dostupna na internetu.

Kako se taj tehnološki let u budućnost koji je na svojim fantastičnim krilima doneo i brzinu i umrežavanje znanja može najbolje primeniti, iskoristiti i obogatiti proces studiranja, i kako je to učinjeno u svakodnevici Fakulteta za Menadžment, ekonomiju i finansije – MEF? MEF je mogućnosti koje je e-sfera donela u proces učenja, studiranja i saznavanja iskoristio kreirajući jednu

od najboljih platformi za studije na daljinu, MEF moodle.

MEF moodle sadrži ogroman broj podataka. No, ipak, kreiran je veoma jednostavno. Cilj je bio da se svi sadržaji učine lako dostupnim. Tako sa jedne strane ima živih sadržaja koji se razmenjuju u realnom vremenu, a tu su i snimljena predavanja, podržana grafikonima i objašnjenjima, koja student može da sluša kad želi, u periodu dana koji njemu najviše odgovara. Istovremeno, studenti, master studenti, doktoranti, asistenti, profesori, studentska i druge službe, povezani su kroz moodle na jednostavan i funkcionalan način. U svakom trenutku, svaka informacija je dostupna. I svaka pomoć, takođe. Studentu je omogućena direktna komunikacija sa svim zaposlenima, od studentske službe, do asistenata i profesora, kroz pojedinačne stranice unutar MEF moodle sistema. Proces učenja i prenošenja znanja, na ovaj način briše barijere zahteva vremena, zakažanih konsultacija, fiksiranih termina. Postaje direktan i neposredan, gradeći kvalitetan odnos između studenata i profesora.

Zahvaljujući ovom sistemu koji nudi detaljne informacije o svakom segmentu studija, od punog sadržaja predavanja, do pojed-

E-razmena znanja je jedna od ozbiljnih prednosti koje je brz tehnološki napredak doneo čovečanstvu. Brzina i dostupnost znanja u e-svetu su fascinantni. Bilo da su to grupe ljudi okupljene oko istih interesovanja, pojedinci koji razmenjuju utiske ili činjenice i podatke s kraja na kraj globusa, protok znanja može se meriti milijardama podataka razmenjenih u svakoj sekundi. Drugo što fascinira erudite, studente, naučnike, ljude željne saznanja jeste količina knjiga, naučnih radova, studija, literature kakvu je donedavno ne samo bilo nemoguće držati u svojoj kući, već je bilo i preskupo posedovati je, a koja je sada u svakom trenutku svima dostupna na internetu.

nosti poput tema za seminarske radove i opisa kako rad treba da izgleda, te šta sve treba da sadrži, zaposleni sa MEF fakulteta uvek su dostupni na mreži. Nedoumice koje se pojave u procesu studiranja prestaju da budu problem ili prepreka. Kroz brzu i jednostavnu komunikaciju, rešavaju se u istom danu.

Koristeći ovakav sistem rada, student je u mogućnosti da koristi sopstveno vreme do maksimuma. Nije potrebno više da za svako pitanje dolazi na fakultet. Broj zahteva i potreba koje se rešavaju putem interneta je maksimalan. Čak i knjige za ispite MEF biblioteka obezbeđuje u elektronskom formatu, i šalje elektronskom poštom, onima kojima to tako odgovara. A tu su i obaveštenja o rezultatima ispita koji stižu u naj-

kraćem roku na profil studenta, kao i ostalo što se odnosi na njegov lični status.

Lepeza informacija koju MEF moodle nudi pokazuje kako se u obrazovnom sistemu mogu najbolje primeniti brzina i razvoj tehnologija. MEF-ov e-prostor, stvoren da bi studentu proširio saznanja i obogatio život, nudi još mnogo toga. Tu su dodatni kursevi, radionice, vannastavne aktivnosti najšireg spektra tema, gostujuća predavanja, prateće naučne i kreativne oblasti. U cilju obrazovanja mladog čoveka, MEF je od tehnologije uzeo najbolje i ponudio studentu na svom moodle mali svet prepun znanja. ▣

Prof. dr Tomislav Brzaković
Dekan MEF fakulteta
www.mef.edu.rs